

РЕШЕНИЕ

№ 21

гр. Смолян, 19.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СМОЛЯН, ПЪРВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Любен Д. Хаджииванов

при участието на секретаря Зорка Т. Янчева
като разгледа докладваното от Любен Д. Хаджииванов Търговско дело № 20225400900046 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 432, ал. 1 КЗ във вр.чл. 498, ал. 3 КЗ, във вр. чл. 86 ЗЗД.

Образувано е по искова молба на Н. Н., от гр. Мадан, чрез адв. М., в която се твърди, че на 06.04.18г., около 12,50ч., в гр. Хасково, на бул. Съединение № 98, срещу А.Б., водачът на товарен автомобил Мерцедес 208Д, рег. № *** М.А., предприемайки маневра завой от дясна пътна лента, не пропуснал движещия се в лявата пътна лента мотоциклетист Д. Н., управлявал мотоциклет Ямаха ФЗС 600 Фрейзър, рег. № **, в резултат на което било реализирано ПТП, при което Д.Н. починал.

Твърди се в молбата, че за произшествието бил съставен констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 29/06.04.18г., образувано било и ДП № 502/06.04.18г. на МВР-Хасково. Водачът М.А. бил предаден на съд и признат за виновен с присъда №260003/17.09.20г. по НОХД №165/20г. на ОС-Хасково, затова, че на 06.04.2018г. в гр. Хасково, бул. Съединение №4, при управлението на товарен автомобил Мерцедес 208Д, рег. № *** нарушил правилата за движение по пътищата - чл. 25, ал. 1 и чл. 38. ал. 1 от ЗДвП и по непредпазливост причинил смъртта на Д. С. Н., поради което и на основание чл. 343, ал. 1, б. „в” вр. чл. 342, ал 1 от НК и чл. 55, ал. 1, т. 1, му било

наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от 6 месеца. На основание чл. 343 от НК вр. чл. 37, ал. 1, т. 7 от НК на подсъдимия било наложено и наказание лишаване от право да управлява МПС за срок от една година и шест месеца. С въззивно решение № 260087 от 29.04.21г. по ВНОХД № 571/2020г., Апелативен съд – Пловдив изменил първоинстанционната присъда и увеличил размера на наложеното на подсъдимия наказание „лишаване от свобода“ от шест месеца на една година и шест месеца. С решение № 60206 от 15.03.2022г. на ВКС, III н.о., било потвърдено въззивно решение № 260087 от 29.04.2021г. по ВНОХД № 571/2020г. на Апелативен съд- Пловдив.

Ищецът твърди, че починалият Д. С. Н. бил негов брат и изключително тежко понесъл загубата му.

Твърди още, че израснали заедно в сплотено и задружно семейство, били силно привързани един към друг, че имали изградена силна връзка помежду си, обичали се, подкрепяли се и се разбирали. Поделяли всичко помежду си и споделяли общи интереси. Обичали да прекарват времето си заедно. Двамата изградили много силна духовна връзка, споделяли си и често искали съвети един от друг. Ищецът изключително трудно понасял загубата на брат си, починал нелепо и неочаквано. От друга страна, починалият Н. винаги бил незаменима подкрепа и опора за брат си и при този инцидент ищецът изгубил един от най-близките си хора. Двамата братя винаги си помагали за всичко, комуникирали ежедневно и се интересували от всичко, което им се случва. Те споделяли ежедневието си един на друг и заедно се справяли с трудностите. Съхранили дълбоката си привързаност, взаимно уважение и обич един към друг още като деца и по- късно, когато пораснали.

Ищецът твърди, че след трагичния инцидент станал силно тревожен, разстройвал се лесно и с мъка си спомнял моментите, прекарани с брат му. Страдал от безапетитие и нарушения в съня. Избягвал да излиза и да излиза и да контактува с хора. Станал мрачен, свит и потиснат. Ритъмът му на живот в момента изцяло бил подчинен на скръбта от голямата загуба.

Твърди в молбата, че щял да изпитва болка и да скърби до края на дните си. Тази болка нямало да отшуми, тъй като човешкият живот нямал еквивалент. Моралните страдания, претърпяната скръб от невъзвратимата загуба били огромни, неописуеми и щели да го съпътстват през целия живот.

Към момента ищецът бил изнервен, необщителен, оплаквал се от постоянно напрежение и тревожност и все още не можел да преодолее смъртта на брат си.

Твърди, че от представения констативен протокол за ПТП с пострадали лица и справката от страницата на Информационен център към Гаранционния фонд било видно, че към момента на произшествието виновният водач, управлявал лек автомобил Мерцедес 208 Д, рег. № ***, имал застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите, сключена със ЗАД ОЗК Застраховане АД по полица № BG/23/118000360934, валидна от 23.01.2018г. до 22.01.2019г.

Според чл. 380 от Кодекса за застраховането, лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение, било длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция. Целта на законодателя била всяко увредено лице в резултат на виновно причинено от водач на МПС пътнотранспортно произшествие да получи от застрахователя по задължителна застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите справедливо обезщетение, като равностоен еквивалент на всички претърпени вреди.

Според чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ, застрахователят се задължавал да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които били пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. В този смисъл, по силата на закона пълното обезщетяване всички претърпени неимуществени вреди, изисквало същото да е справедлив еквивалент на нанесените вреди.

Във връзка с посоченото, на 25.06.2021г. ищецът отправил молба-претенция до застрахователя на отговорния за произшествието водач, с искане за определяне и изплащане на дължимото застрахователно обезщетение. Това било видно и от молба вх. № 99- 12822/ 25.06.2021г.

Ищецът твърди, че към момента бил изтекъл законоустановения срок, но застрахователят не бил определил и изплатил застрахователно обезщетение по заявената извънсъдебна претенция, което пораждало правата му на основание чл. 432, ал. 1 КЗ от предявяването на претенция по исков ред.

Предвид обстоятелството, че застрахователят бил уведомен за

настъпилото ПТП на 25.06.2021г. с извънсъдебната молба-претенция, то от този момент, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ, върху претендираната сума следвало да бъде начислена и законна лихва до окончателното ѝ заплащане.

Моли съда да постанови решение, с което осъди ответното застрахователно дружество да му заплати обезщетение в размер на 50 000 лв. за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки, страдания и психически стрес, в резултат на ПТП, настъпило на 06.04.2018г., вследствие на което била причинена смъртта на брат му Д. С. Н., ведно със законната лихва върху претендираната сума, считано от датата на уведомяване на застрахователя - 25.06.2021г. до окончателното изплащане на обезщетението, както и направените по делото съдебни и деловодни разноси и адвокатско възнаграждение.

В срок е постъпил отговор от ответника ЗАД ОЗК Застраховане.

Според ответника, претендираното обезщетение било недължимо и искът следвало да бъде отхвърлен, като неоснователен. Според мотивите на ТР № 1/2016г. на ВКС, обезщетение следвало да се присъди само при проведено пълно и главно доказване на съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни морални болки и страдания. В този смисъл ответникът поддържа, че между ищеца и починалия Д.Н. не била изградена особено близка и трайна житейска връзка, която се характеризирала с извънредност спрямо нормалните отношения между братя. Без да отрича наличието на негативно душевно страдание от загубата на брат, не намира доказано обстоятелството, че ищецът търпял значителни морални болки и страдания с продължително проявление във времето.

Твърди, че двамата братя нямали особена близка и трайна връзка, починалият живеел в гр. Хасково, а ищецът в гр. Мадан, не се виждали често, общували по телефона и имали обичайните за тази родствена връзка отношения.

Дори да се приемел искът за основателен, то според § 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИДКЗ, до влизане в сила на наредба за утвърждаване на методика по чл. 493а, ал. 2, обезщетението за претърпени неимуществени вреди на лица по чл. 493а, ал. 4, се определяло в размер до 5 000лв.

На следващо място, ответникът счита, че искът в предявения му размер

бил неоснователен, необоснован, не бил подкрепен с доказателства и прекомерно завишен по размер, в противоречие с принципа за справедливост, прогласен в чл. 52 ЗЗД.

Оспорва твърдението на ищеца, че вследствие на произшествието търпял неимуществени вреди, обуславящи претендирания размер на обезщетение.

Ответникът твърди, че ищецът не доказвал болки и страдания, обосноваващи търсеното обезщетение. Счита размера на иска за прекомерен, предвид наличието на съпричиняване на вредоносния резултат от починалия. На основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД, размерът на обезщетението следвало да бъде намален, съобразно приноса на пострадалия.

Ответникът оспорва изключителната вина на водача Ангелов за причиняване на вредоносния резултат. Видно било от представеното решение № 60206/15.03.22г. по НОХД №810/21г. на ВКС, че в наказателното производство било доказано съпричиняване от пострадалия, който управлявал със скорост 99км./ч. при разрешение от 50км./ч. В първоинстанционното наказателно производство пред ОС-Хасково било доказано, че в случай, че мотоциклетистът се движел с разрешената за този пътен участък скорост от 50км./ч., то произшествието нямало да настъпи дори при нарушението, извършено от Ангелов.

Освен посоченото застрахователят счита, че починалият управлявал мотоциклета без каска и адекватна предпазна екипировка, в нарушение на разпоредбите на ЗДвП, което допринесло за получаване на травмите в по-висока степен и интензитет.

Твърди, че в голяма степен вина за получените увреждания имал и Д.Н.. Поддържа, че Н. управлявал мотоциклета в нарушение на правилата на ЗДвП, с изключително висока скорост и с алкохол в кръвта. Видно било, че на починалия била правена кръвна проба с оглед установяване наличието на алкохол в кръвта, поради което ответникът прави възражение, че същият бил в нетрезво състояние към момента на произшествието, което било самостоятелно основание за съвина. Приносът на пострадалия бил основание за намаляване размера на застрахователното обезщетение. В случая Н. създал реална възможност за настъпване на вредоносния резултат, не бил положил необходимата грижа за опазване на собственото си здраве и живот, което от

своя страна довело до сочените в исковата молба увреждания. Според чл. 51, ал. 2 ЗЗД при доказан принос/съпричиняване/ на пострадалия, обезщетението се намалявало съразмерно с доказанния процент на съпричиняване. В случай, че се докажело, че за определено събитие вина имали повече от едно лице, то в този случай отговорността се разпределяла между лицата на принципа на съвина.

Ответникът оспорва твърдението, че за ищеца били възникнали всички описани в исковата молба неимуществени вреди, както и оспорва твърденията за тяхната продължителност. Не били представени убедителни доказателства, от които било видно, че сочените в молбата вреди били в причинно-следствена връзка с произшествието.

Според застрахователя, предвид периода на възстановяване на ищеца, младата му възраст, социално-икономическото положение на страната и възражението за съпричиняване на вредоносния резултат, както и размера на минималната и средна работна заплата към момента на настъпване на уврежданията, то предявеният размер неоснователно бил завишен.

Ответникът оспорва претенцията за лихва, както и началният момент, от който същата се претендира, по аргумент за неоснователност на главния иск.

На отделно основание счита иска за неоснователен, тъй като застрахователното дружество не било изпаднало в забава и не дължало лихви върху претенцията. Отговорността на застрахователя била договорна, а не деликтна.

От ищеца е постъпила допълнителна искова молба.

Необосновано било соченото от ответника, че между починалия Д. Н. и ищеца не били налице обстоятелства, различни от обичайните, нормалните и естествените взаимоотношения между братя, които налагали присъждане на обезщетение на ищеца.

Според ТР № 1/ 2016г. по т.д.№ 1/ 2016г. ОСНГТК на ВКС, се разширявал кръгът от лица, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена при непозволено увреждане смърт на близък. Материално легитимирано да получи обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на близък било всяко лице, създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия което търпи от неговата смърт

продължителни болки и страдания. Според тълкувателното решение, „особено близка привързаност можела да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, били част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризирали с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността била станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик. “ В случая между ищеца и неговия брат съществувала трайна и дълбока емоционална връзка. Двамата израснали заедно, били задружно и любящо семейство. Помежду им съществувала дълбока обич, доверие и уважение, помагали си взаимно и били изключително привързани един към друг. Предвид посоченото, като лице, преживяло значителни болки и страдания от смъртта на своя брат, ищецът бил активно легитимиран да претендира обезщетение за претърпените неимуществени вреди.

Следвало да се има предвид, че разрешението, според което братята и сестрите на починалия в резултат на ПТП имали право на застрахователно обезщетение, било в унисон и с европейското законодателство. Според Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, в чл. 16 от същата, държавите членки гарантирали, че в хода на наказателното производство жертвите имали право да получат решение за обезщетение от извършителя на престъплението в рамките на разумен срок, освен ако в националното право не се предвиждало това решение да бъде постановено в друго производство. Понятието „жертва” било дефинирано в чл.2, §1, б. „а”. В чл.2, § 1, б. „б”, като „членове на семейството” били посочени съпругът/та, лицето, което живее с жертвата в ангажирана, постоянна и стабилна интимна връзка в общо домакинство, роднините по пряка линия, братята и сестрите и издържаните от жертвата лица. Следвало да се има предвид, че отричането на правото на обезщетение

при реално проявени и доказани неимуществени вреди от загубата на близък човек противоречало и на принципа за справедливост, визиран в чл. 52 ЗЗД и на гарантираното с чл.6, ал.2 от Конституцията на РБ и с чл.20 и чл.47 от Хартата за основните права в Европейския съюз равенство на всеки пред закона.

С оглед посоченото, ищецът счита, че бил материалноправно легитимиран да предяви иск за обезщетение на претърпените неимуществени вреди в резултат от смъртта на брат си, починал в резултат на процесното ПТП.

Ищецът възразява срещу твърдението на ответника за приложимост на разпоредбата на § 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИДКЗ.

Неоснователно било позоваването на приложението тази разпоредба, касаеща размера на обезщетението. Според § 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИДКЗ, до влизането в сила на наредбата за утвърждаване на методиката по чл. 493а ал. 2, обезщетението за претърпените неимуществени вреди на лицата по чл. 493а, ал. 4 - разширения кръг лица, се определяло в размер до 5 000 лв. Невъзможността обезщетението за неимуществени вреди за разширения кръг правоимащи да се ограничава с лимитни стойности, се извеждала от принципите на справедливост, визирани в чл. 52 от ЗЗД, от които следвало, че обезщетението за неимуществени вреди възмездявало страданията и загубата на морална опора и подкрепа, понесени от увредените, вследствие смъртта на техен близък. Това разбиране в по-пълна степен съответствало и на прокламираните в Конституцията на РБ основни права на гражданите и на основните принципи, общи за правото на държавите членки на ЕС в областта на извъндоговорната отговорност.

Правото на ЕС не предвиждало максимални лимити, а минимални стойности на обезщетение за неимуществени вреди. В Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009г. относно застраховката "Гражданска отговорност" при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка, били посочени минималните застрахователни суми по задължителната застраховка "Гражданска отговорност". Според чл. 9, ал. 1 от Директива 2009/103/ЕО, минималните застрахователни суми в случай на телесно увреждане били в размер на 1 000 000 евро за един пострадал и 5 000 000 евро за събитие,

независимо от броя на пострадалите./ Такива били и предвидените минимални застрахователни суми в предходните Директива 72/166/ЕИО и Директива 84/5/ЕИО, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО/.

В случая приложение намирала и разпоредбата на чл. 633 ГПК, регламентираща действието на решението по преюдициалното запитване, а именно - решението на Съда на ЕС било задължително за всички съдилища и в Република България. Отговор на преюдициално запитване, относимо към настоящия казус, се съдържал в решение на Съда на ЕС от 24.10.2013г. по дело С - 277/12/Vitalijs Drozdovs срещу Baltikums AAS, постановено по преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от съд от Латвия. Такова разрешение било отразено и в други решения на СЕС (дело С-188/89).

Предвид оспорения от ответника размер на предявения иск и твърденията, че същият бил прекомерно завишен, ищецът поддържа исковата молба в предявения ѝ размер.

Според чл. 52 ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определяло от съда по справедливост. „Справедливостта” не била абстрактно понятие, била свързана с преценката на конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за размера на вредите и които следвало да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Такива обективни обстоятелства били възрастта на увредения, отношенията между пострадалия и близките, които търсели обезщетение за неимуществени вреди, емоционалната връзка между тях, конкретните икономически условия в страната и нивата на застрахователно покритие, към момента на смъртта на пострадалия.

Болките и страданията, които ищецът бил претърпял и продължавал да търпи от смъртта на брат си, че ритъмът му на живот бил подчинен изцяло на скръбта от голямата загуба, че без съмнение щял изпитва болка и да скърби цял живот за своя най-близък човек, загинал така нелепо и неочаквано, че след смъртта на брат си станал напрегнат, изнервен, депресивен, ограничил социалните си контакти и общувал само с най- близките членове на семейството си, често плачел и с мъка си спомнял за преживените мигове с пострадалия, били обстоятелства, релевантни за размера на застрахователното обезщетение и следвало да бъдат взети предвид при определянето му.

Ищецът счита, че размерът на търсеното обезщетение бил съобразен както с принципа за справедливост, визиран в чл. 52 от ЗЗД, така и с константната съдебна практика по сходни казуси.

Ищецът възразява срещу оспорената от ответника вина на водача М.М.А.

В тази връзка цитира практика по реда на чл. 290 ГПК, според която влязлата в сила присъда се ползвала със сила на пресъдено нещо единствено за изчерпателно посочените в чл. 300 ГПК обстоятелства, тя била задължителна за съда, разглеждащ гражданскоправните последици от конкретното деяние, но само относно това, дали то е извършено или отрецено, дали е противоправно и дали деецът е виновен. Тя имала доказателствено значение за вината, противоправността и деянието само на извършителя на престъплението, за което му било наложено съответното наказание. Поведението на пострадалия не било предмет на присъдата, освен ако съпричиняването представлявало елемент от състава на престъплението и не е било предмет на изследване в наказателното производство по конкретното дело. Всички останали факти, които имали отношение към гражданските последици на деянието, включително и съпричиняването на вредоносния резултат, с оглед принципа за непосредственост и равенство на страните в процеса, следвало да бъдат установени конкретно със съответните доказателствени средства в рамките на производството по разглеждане на предявения срещу застрахователя иск. Без значение било дали за същите били събрани доказателства в хода на наказателното производство. Фактът на съпричиняване подлежал на самостоятелно доказване в гражданското производство и за него гражданският съд не можел да формира изводите си въз основа събраните в наказателното производство доказателства, нито въз основа интерпретацията им от наказателния съд в мотивите на присъдата.

Предвид изложеното счита, че в настоящото производство следвало да бъдат събирани надлежни доказателства, че с действията си пострадалият Д.Н. бил допринесъл за настъпването на вредоносния резултат, тъй като съпричиняването не било уредено от императивна материалноправна разпоредба.

Ищецът оспорва твърдението на ответника, че произшествието настъпило при условията на съпричиняване от страна на починалия Д.Н., тъй

като управлявал мотоциклета си без каска и карал със скорост над допустимата. Възраженията не съдържали конкретни твърдения за факти, а почивали изцяло на твърдения, за които не се ангажирали доказателства.

Застрахователят бил в правото си да прави всички възражения, които се отнасяли до основанието и размера на правото на обезщетение, в това число и че пострадалият съпричинил вредите, с цел намаляване на отговорността му към увреденото лице. Това било част от неговата защита, която обаче изисквала предприемането на определени процесуални действия, но във всички случаи приносът на пострадалия следвало да бъде не само надлежно релевиран от застрахователя чрез защитно възражение, но и доказан по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване от страната, която го е въвела в процеса. За да е налице съпричиняване, следвало приносът на пострадалото лице да е доказан по несъмнен и категоричен начин. Към настоящия момент тези съждения на представителя на ответното дружество, оставали недоказани.

По отношение на акцесорния иск за присъждане на законна лихва, следвало да намерят приложение законовите положения, намерили отражение в съдебната практика, която била категорична, че двата иска били обективно съединени. Отговорността на застрахователя за плащане на обезщетение за вреди произтичала от сключения застрахователен договор гражданска отговорност, но била функционално обусловена от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие, като застрахователят отговарял за всички причинени вреди, включително за вредите от забавата. Това изрично било предвидено в чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, според който застрахователното обезщетение обхващало и лихвите за забава, когато застрахованият отговарял за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на ал. 3, а според ал. 3 лихвите за забава на застрахования по ал. 2, т. 2, за които той отговарял пред увреденото лице, се плащали от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащали само лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие, по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите била най-ранна. Нормата на ал. 3 ограничавала отговорността на застрахователя за законна лихва, като

определяла различен момент, от който я дължи - по-ранната дата от деня на уведомяването му от застрахования или уведомяването, съответно претенцията на увредения за обезщетение.

С оглед изричната разпоредба на чл. 409 КЗ, застрахователят дължал законната лихва за забава върху дължимото застрахователно обезщетение след изтичане срока по чл. 405 от КЗ, който препраща към чл. 496, ал. 1 от КЗ или срокът за заплащане на обезщетението бил три месеца от поканата по чл. 380 КЗ. Тези норми установявали отговорността на самия застраховател за плащане на законни лихви, върху дължимо обезщетение, която отговорност била резултат от неговата собствена забава. Тази лихва не била обусловена от поведението на делинквента, нейният размер вече не бил част от застрахователната сума, и не можел да бъде ограничаван от размера на последната, съобразно чл. 497 във вр. с чл. 492 КЗ. Предвид изложеното, законната лихва за забава, която следвало да се присъди на увредените лица-ищци върху определените обезщетения, била от датата на сезиране на застрахователя.

Ищецът поддържа претендираната законна лихва за забава върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от датата на предявяване на застрахователната претенция от ищеца, т.е. 25.06.2021г.

От ответника е постъпил отговор на допълнителната искова молба.

Поддържа подадения отговор, както и че между ищеца и починалия Н. не била изградена трайна и дълбока емоционална житейска връзка. В тази насока били и данните установени по делото, че братята живели в различни населени места и осъществявали връзка помежду си чрез телефонни обаждания, която било индиция, че отношенията им не били изключителни.

Ответникът поддържа възражението си за приложимост на разпоредбата на §96, ал. 1 ПЗР на ЗИДКЗ, относно процесния случай. При условията на евентуалност поддържа, че размерът на присъденото обезщетение не можел да бъде по-голям от 5 000лв., като същото било съобразено с принципа на справедливост по чл. 52 ЗЗД. Обезщетението следвало да бъде определено съобразно конкретните обстоятелства – степен и интензитет на претърпените страдания от загубата на близък човек.

Застрахователят поддържа и възражението, че предявените искове били завишени и не отговаряли на критериите за справедливост.

Ответникът поддържа възражението за съпричиняване, както и вината на водача Ангелов.

Производството е по чл. 432, ал. 1 КЗ във вр.чл. 498, ал. 3 КЗ, във вр. чл. 86 ЗЗД – пряк иск от наследник на починалия – пострадал от ПТП, причинено от водач, застрахован при ответника.

Спорна е най-напред активната материално-правна легитимация на ищеца – брат на починалия пострадал, като се твърди, че същият не попадал в кръга лица, легитимирани да искат обезщетение за неимуществени вреди от смърт на близък.

Спорно е обезщетението по размер, като прекалено завишено. От своя страна ищецът оспорва въведените в §96 ПЗР на КЗ във вр. с чл. 493а КЗ лимити на обезщетението, като се позовава на противоречие с правото на ЕС.

В тежест на ищеца е да установи фактическия състав на чл. 45 ЗЗД – деяние, противоправност, вина, вреди и причинно-следствена връзка между деянието и вредите.

В тежест на ищеца е да докаже и претърпените от него болки и страдания, тяхната степен, интензивност, продължителност и размер.

В тежест на ответника е да докаже всичките си правопрекратяващи, правопогасяващи и правоизключващи възражения, свързани с необоснованост на претенцията по размер, възраженията за съпричиняване на вредоносния резултат от починалия, свързани с това, че същият управлявал мотоциклета без каска и адекватна предпазна екипировка, в нарушение на разпоредбите на ЗДвП, което допринесло за получаване на травмите в по-висока степен и интензитет; че управлявал мотоциклета в нарушение на правилата на ЗДвП, с изключително висока скорост и с алкохол в кръвта; както и че наличието на алкохол в кръвта на пострадалия било самостоятелно основание за съвина.

ФАКТИ ПО ДЕЛОТО :

Безспорно е обстоятелството, че към момента на произшествието виновният водач, управлявал лек автомобил Мерцедес 208Д, рег. № ***, имал застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите, сключена със ЗАД ОЗК Застраховане АД по полица № BG/23/118000360934, с валидност 23.01.2018г. - 22.01.2019г.

Не е спорно, че ищецът е брат на починалия на 06.04.18г. Д. Н. /удостоверение за родствени връзки л. 18/, както и че ответникът бил уведомен за настъпилото ПТП на 25.06.2021г. с извънсъдебната молба-претенция /л.20-21/.

Установява се от материалите по приетото НОХД № 165/2020г. на ОС-Хасково, ведно с ВНОХД № 571/20г. на АС-Пловдив и н.д. № 810/2021г. на ВКС, че с решение № 60206/15.03.22г. по н.д. № 810/2021г. на ВКС е било оставено в сила въззивно решение № 260087/29.04.21г. по ВНОХД № 571/20г. на АС-Пловдив, с което е била изменена присъда №260003/17.09.20г. по НОХД 165/2020г. на ОС-Хасково в санкционно-осъдителната ѝ част, като по отношение размера на наложената на подсъдимия при условията на чл. 55, ал.1, т. 1 и чл. 57, ал. 2 НК кумулативна санкция за престъплението по чл. 343, ал. 1, б.„в“ вр чл. 342, ал. 1 НК е било увеличено наказанието лишаване от свобода от шест месеца на една година и шест месеца, и бил увеличен размерът на определеното при условията на чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, а 1 от НК общо най-тежко наказание лишаване от свобода, от шест месеца на една година и шест месеца лишаване от свобода.

С присъда № 260003/17.09.20г. по НОХД № 165/2020г. на ОС-Хасково подсъдимият М.М.А.е бил признат за виновен в това, че на 06.04.2018г., в гр. Хасково, бул. Съединение, при управление на моторно превозно средство – товарен автомобил Мерцедес 208 Д, рег.№ Х3622КВ, нарушил правилата за движение по пътищата, предвидени в чл. 25, ал. 1 и чл. 38, ал. 1 ЗДвП и по непредпазливост причинил смъртта на Д. С. Н., б.ж. на гр. Хасково, поради което и на основание чл. 343, ал. 1, б. „в“ вр. чл. 342, ал. 1вр. чл. 55 , ал. 1, т.1 в чл. 343г НК му било наложено наказание лишаване от свобода за срок от шест месеца и лишаване от право да управлява МПС, за срок от една година и шест месеца.

В съдебно заседание на 10.02.23г. съдът е приел, че обстоятелството свързано със съпричиняването на пътно-транспортното произшествие, вследствие на което е настъпила смъртта на пострадалия Д. Н., е било решено с влязлата в сила присъда, като в първоинстанционната присъда наказателният съд подробно се е занимавал с възражението за съпричиняване, защото въпросът за съпричиняването е бил свързан с механизма на възникване на произшествието.

Посочва се в мотивите към присъдата, че причините за извършеното престъпление били моментното пренебрежително отношение към повелителните разпоредби на ЗДвП, подценяване на конкретната пътна обстановка и неправомерното поведение на пострадалия мотоциклетист. Причините за настъпване на произшествието били от една страна, необхващане на пътната ситуация зад товарния автомобил от подсъдимия, който имал възможност да забележи движещия се зад него мотоциклетист, а от друга, избраната от починалия изключително висока скорост на движение на мотоциклета, надвишаваща почти двойно максимално разрешената такава от 50км./ч.

В решение № 60206/15.03.22г. по н.д. № 810/2021г. на ВКС, с което е било оставено в сила въззивното решение, е било преценено, че при правилно възприетата от първия съд фактическа обстановка, е било налице съпричиняване на общественоопасния резултат, от страна на пострадалия мотоциклетист. Безспорно е било установено, че скоростта, с която се е движел пострадалият – около 99,83км.ч., е надвишавала разрешената от 50км./ч. Тя е била изключително висока и мотоциклетистът е установил опасна зона за спиране от 96,46м., която е била по-голяма от разстоянието от 71,52метра, на което се намирал пострадалият, когато е възприел товарния автомобил като опасност, при което мотоциклетистът не е имал техническа възможност да предотврати произшествието, със задействане на спирачната му уредба. При движение на мотоциклетиста в конкретната ситуация с разрешената в населено място скорост от 50км.ч., пострадалият не би попаднал в периметъра на опасната зона за спиране и произшествието би било предотвратимо.

За установяване на понесените от ищеца неимуществени вреди и близостта с починалия, е била допусната съдебно-психологическа експертиза, изслушани са били свидетели.

Според приетата съдебно-психологична експертиза /л.92-98/, от психологичното тестване на ищеца било видно, че същият бил преживял остра стресова реакция със съответна симптоматика в деня, в който научил за смъртта на брат си. Налице били вегетативните признаци на тревожност, плач, гняв, загуба на контакт с близки, изразен като социално отдръпване, вцепенение, объркване, посттравматичен стрес. В така описаната

психоемоционална картина на преживяванията на загуба, се включвали и вегетативни симптоми – инсомния, анхедония, мисли за безперспективност.

Според експерта, на множество места в психологичното интервю, била налице ясно открояваща се емоционална свързаност между ищеца и неговия брат „той беше лидер за мен ... Той беше този, който да слушам при скандалите в къщи.... Брат ми беше тогава опората ... За всичко реално се обръщах към брат ми. Той се държеше родителската. Правеше ми контрол и за училище. До него се запитвах, кое как да върша ... аз носех неговите дрехи, защото бяха маркови. Заедно тренирахме. Опитвах се да бъда в неговата компания, ... Майка само работеше..., та мога да кажа, че по-скоро аз съм го слушал него. ... Той казваше как се правят нещата и ги показваше...“.

Посочено е в заключението, че смъртта на неговия брат оказала интензивен и продължителен разстройващ ефект върху психоемоционалното състояние на ищеца, не само поради силната връзка между двамата, а и поради факта, че събитието било неочаквано. По време на инцидента ищецът живеел и работел в САЩ и въпреки разстоянието, на което се намирал и необходимите средства за прибиране, дълбоката нужда да види, изпрати брат си към вечния му дом, го довела още на следващия ден в България.

Експертът приема, че ищецът изпитвал силно интензивни чувства на тъга, безпокойство, вина, гняв, пряко свързани с траурната реакция с продължителност от три месеца, но можело да бъдат определени като отложена реакция на скръб. Траурната реакция продължила около една година като нормализирана скръб, с изпитване на чувства при спомен за събитието, на празници, при споменаване на името на брат му.

Ищецът прекъснал работа за около една седмица, когато се прибрал за погребението на брат си, а четири месеца след инцидента взел решение да се прибере в България, за да подкрепя майка си и създаде свое семейство.

Според експерта, личностовата структура на ищеца прилагала в ситуации на стрес психологически стратегии като потискане, изместване, мобилизация за действие и благодарение на тези стратегии ищецът не се е отделил от трудовата си ангажираност.

В съдебно заседание вещото лице поддържа заключението и пояснява, че не само от събраните по делото доказателство, но и от проведеното

психологично интервю смята, че имало неоспоримо доказателство за трайна емоционална близост между ищеца и починалия брат. Основното било родствената връзка, но били налице и събития, породили основания за дълбока емоционална и трайна близост. Едно от тези събития била отсъстващата фигура на бащата. В случая бащата не изпълнявал пълноценно ролята си и тази родителска роля била изпълнявана от починалия брат на ищеца.

Според вещото лице-психолог, бащата имал дисфункционални поведения като злоупотреба с алкохол и нямал силно психологическо присъствие в трудните моменти на децата. Конкретното обстоятелство показвало, че били налице две подрастващи момчета, а бащата не е могъл да бъде социален, трудов и личностов пример за тези деца, като починалият Д. Н. се явявал основната личност, която изпълнявала тази заместваща родителска бащина роля във всички направления – модел за подражание, развитие на умения за справяне в ежедневието, с конкретни дейности и действия, взаимовръзка.

В обичайно структурирано семейство, родителите били на върха на йерархията и изпълнявали ролята си в грижа за децата. При разместени ролеви модели се получавало така, че децата заставали на върха на йерархията или едно от децата заставало там и упражнявало контрол, грижа, помощ към другото дете, както било и в конкретния случай, с което експертът обяснява преживяването на ищеца не просто като загуба на брат, а загуба на протективната заместваща фигура на бащата, във всичките й възможни роли и психологически поведения. Двете момчета, бидейки в такъв тип семейно функциониране имали липси, които компенсирали с активността си – трудова и социална.

Експертът посочва, че именно когато двамата братя успяват да бъдат успешно трудово и социално реализирани и да се радват на взаимоотношенията си, се случва нещастното събитие, т.е. младата възраст, ситуацията, в която се намирали по отношение на живота си и личностното си развитие също била специфична, открояваща се, различна и водела до интензитет на емоциите, пряко свързан с преживяванията на загубата от катастрофата.

Относно разменените семейни роли и заместващата родителска грижа,

експертът посочва, че „това е като да загубиш баща си веднъж, поради присъствието и отсъствието му, защото е с алкохолната употреба, и да загуби повторно баща си, в лицето на брат си, защото той спира да бъде родител“.

На въпрос дали физическото разделяне на двамата братя е повлияло на взаимоотношенията им, вещото лице дава отговор, че може би имало влияние на чисто физическо ниво да имат взаимност, но не била повлияла на тяхната психологическа дълбока емоционална свързаност.

Според експерта, ясно се откроявало решението на ищеца да се завърне в България, за да живее с майка си и да изпълнява ролята на отговорния син, вследствие смъртта на брат му.

Вещото лице пояснява също, че личността на ищеца била изключително устойчива на стрес, с изключителна мотивация за постигане на цели, като това било благодарение на ситуации, които е имал като преживяване в ранния си опит. Имал свръхкомпенсации в такива моменти да не отпада от дейност, да не се отказва от трудова и социална активност, тъй като това бил мъж, който бил на нивото си благодарение на собствения си труд, с което вещото лице обяснява с мобилизацията на ищеца след загубата на брат си.

В показанията си свидетелите пресъздават отношенията в семейството и в частност между двамата братя. От същите може да се направи извод за съществуващи изключително близки отношения между ищеца и починалия му брат, надхвърлящи общоприетите такива между двама братя.

Свид. В.О. – първи братовчед на ищите, споделя, че възрастовата разлика между братята била седем години. Първоначално живели в град Рудозем, но през 2002г. се преместили с майка си да живеят в град Мадан. Настанили се при втората сестра на майка им. Причината да се преместят, била раздялата на родителите им. Когато се преместили Н. бил в 7 клас, а Д. работел, тъй като не достигали средства и и се грижел за брат си. Двамата братя били в близки отношения, винаги били заедно. Д. помагал финансово на Н. и в домакинството, плащал сметките. По-големият брат насърчавал ищеца за всичко, мотивирал го и за училище, купувал му дрехи, „Той му беше като баща“.

Свидетелят се видял с ищеца на втория ден след катастрофата, присъствал и на погребението. Н. бил в много тежко състояние, не бил на себе

си, почти не говорел, а само плачел. След смъртта на брат си не бил същият, преди бил по-весел. Ищецът споделял със свидетеля, че му било много трудно и тежко. Двамата братя живели заедно в град Мадан около 4-5 години. След завършване на училище Н. също започнал работа, а Д. създал семейство и заживял в град Хасково, но не прекъснали връзка, общували си по вайбър и се чували всеки ден. При всяка възможност Д. си идвал в град Мадан, „Ако не всяка седмица, през седмица“. След смъртта на брат си, ищецът се преместил в град Пловдив.

Свид. В.Д. – първи братовчед на ищите, споделя, че през 2002г.-2003г. родителите на Д. и Н. се разделили и тогава те се преместили с майка си да живеят в град Мадан. Настанили се в техния апартамент. Според свидетеля, бащата не ги е посещавал и нямали контакт с него. Живели заедно около 4-5 години. Раздялата между родителите се отразила доста зле на Н.. Свидетелят и ищецът тогава били на около 13-14 години. Отношението на Д. към Н. било като на по-голям брат, той го гледал, закрилял го, помагал му за всичко, поддържал го във всяко едно отношение. По всички въпроси Н. се консултирал с брат си, непрекъснато говорел за него „брата това, брата онова“. Д. тогава работел и помагал на майка си за доходите в семейството, давал средства на Н. и му помагал за издръжката. Починалият бил пример за брат си във всяко отношение. След като вече не живеели заедно, те поддържали постоянна връзка и ищецът се съветвал с брат си каквото и да предприеме. Д. често се връщал в град Мадан да посещава майка си и брат си. Свидетелят бил този, който уведомил ищеца за катастрофата „...Когато му съобщих, той въобще не знаеше къде се намира, даже първия път ми затвори телефона, не знам дали от шок, след това пак звънях“. Свидетелят посрещнал Н. на летището, през целия път с ищеца не са си говорили. След смъртта на брат си ищецът се затворил в себе си. Двамата братя си общували по телефона след преместването на Д. в град Хасково и заминаването на ищеца в чужбина, често имали видео-разговори. „...Д. имаше заместваща роля на бащата – за издръжката, отглеждане, възпитание. Ники постоянно се съветваше с Д.“. Според свидетеля, Д. бил като родител за Н., когато е трябвало му се карал или поощрявал.

Свидетелката З.К. – майка на ищеца, установява, че разликата между ищеца и починалия им брат била седем години, като Д. бил по-големият. Свидетелката била разведена с бащата на децата си, като причината за това

била, че той много пиел, тормозел я, биел я много. Покрай нея, децата също се тормозели психически и физически, ставали свидетели на техните взаимоотношения, включително и на физическия тормоз, което било и причината тя да напусне семейния им дом и да се премести с децата си в град Мадан. Поведението на бащата не се отразявало добре на синовете им, не им давал никакво възпитание, нито помагал с пари, само ги тормозел. Когато били малки ,децата изпитвали страх от него. Двамата братя били близки, те я защитавали. Когато се преместили в град Мадан, Д. бил на 18години, а Н. на 11-12г. Първо се настанили при нейната сестра, тя ги прибрала, а след това си наели квартира. Н. ходел на училище, брат му работел и помагал за издръжката, давал му пари, казвал му в училище какво да прави, помагал му с каквото може „...Той зае мястото на баща му“. След като Д. се оженил и заживял в град Хасково, пак помагал на Н., били много близки. След като Н. отишъл да работи в Америка, продължили да поддържат връзка, помагали си много, „...Бяха много близки, много се разбираха“. За ищеца смъртта на брат му била голям шок „това положение не може да се обясни,... травмата е голяма, болката е голяма“. Връщането на ищеца в България било свързано с кончината на брат му. Когато брат му починал съобщил на майка си, че се прибира „...Майко аз съм до тук. Прибирам се. Трябва някой да има при теб. Брат ми като беше тук, аз бях спокоен, че той е тука, но сега вече аз се прибирам, защото няма кой“.

Според свидетелката, Н. се реализирал успешно зад граница, развил се добре, направил си фирма и ако не се било случило това събитие, той нямало да вземе решение да се върне в България.

ПРАВНИ ИЗВОДИ :

Според чл. 432, ал. 1 КЗ, увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка Гражданска отговорност, при спазване на изискванията на чл. 380.

В чл. 380 КЗ е предвидено, че лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция. Сроктът за окончателното произнасяне по претенция по задължителна застраховка Гражданска отговорност, не можел да бъде по-дълъг от три месеца от нейното предявяване по реда на чл. 380 КЗ

пред застрахователя, сключил застраховката, или пред неговия представител за уреждане на претенции, според чл. 496, ал. 1 КЗ.

Разпоредбата на чл. 498, ал. 3 КЗ обвързва допустимостта на прекия иск от наличието на започната процедура по уреждане на отношенията между увреденото лице и застрахователя и изтичането на срока по чл. 496, ако застрахователя откаже да плати обезщетението или ако увреденото лице не е съгласно с определеното или изплатеното обезщетение.

Не е спорно между страните, че е била изпълнена процедурата по чл. 380 КЗ, доколкото ищецът е отправил молба от 25.06.21г. за застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди /л. 20-21/.

За да се ангажира отговорността на застрахователя по чл. 432, ал. 1 КЗ, е необходимо доказване наличието на всички кумулативни изисквания на фактическия състав на чл. 45 ЗЗД /деяние, противоправност, вина, вреди, причинно-следствена връзка между деянието и вредите/, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител на вредата, както и съществуването на валидно застрахователно правоотношение между последния и застрахователя към момента на уреждането.

Безспорно е обстоятелството, че към момента на произшествието виновният водач, управлявал лек автомобил Мерцедес 208Д, рег. № ***, имал застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите, сключена със ЗАД ОЗК Застраховане АД по полица № BG/23/118000360934, с валидност 23.01.2018г. - 22.01.2019г.

Според чл. 477, ал. 3 КЗ, обект на застраховане по задължителна застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите, е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на МПС, за които застрахованите отговарят, съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата.

Застрахователят по задължителна застраховка ГО покрива отговорността на застрахования за причинените на трети лица, в това число пешеходци, велосипедисти и други участници в движението по пътищата, вреди, вследствие на притежаването или използването на МПС по време на движение или престой, според чл. 493, ал. 1 КЗ. В т. 1 на чл. 493 КЗ сред

подлежащите на покриване вреди са посочени неимуществените и имуществените вреди, вследствие на телесно увреждане или смърт.

Според чл. 45 ЗЗД, всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму, а според чл. 51 ЗЗД обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането.

Влязлата в сила присъда се ползва със сила на пресъдено нещо относно изчерпателно посочените в чл. 300 ГПК обстоятелства и е задължителна за съда, разглеждащ гражданскоправните последици от деянието, относно това, дали то е извършено, дали е противоправно и дали деецът е виновен. При наличието на влязла в сила присъда № 260003/17.09.20г. по НОХД № 165/20г. на ОС-Хасково, вината на прекия причинител и причинно-следствената връзка между противоправното му деяние, представляващо престъпление, за което е бил осъден, и вредата, изразяваща се в настъпилата вследствие на процесното ПТП смърт на брата на ищеца, са въпроси, които не подлежат на пререшаване в това производство.

Съвкупният анализ на събраните по делото доказателства, преценени и в светлината на постановената от наказателния съд присъда, води до извод за наличието на фактическия състав по чл. 45 ЗЗД.

С оглед установените обстоятелства, и доколкото е безспорно съществуването на валидно застрахователно правоотношение по застраховка Гражданска отговорност за автомобил автомобил Мерцедес 208Д, рег. № ***, то се налага извод, че са налице предпоставките, обуславящи отговорността на ответника за обезщетяване по реда на чл. 432, ал. 1 КЗ на причинените на ищеца неимуществени вреди.

Оспорва се материално-правната легитимация на ищеца Н. Н. да получи обезщетение за неимуществени вреди от причинената смърт на брат си Д. Н..

С Тълкувателно решение № 1/2016г. от 21.06.2018г. се приема, че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които е справедливо да бъдат обезщетени.

Прието е още, че обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. В мотивите на тълкувателното решение е разяснено, че особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик.

В конкретния казус претенцията за обезщетение е отправена от брата на починалото лице. Действително, с оглед традициите в обществото връзката между братя е обичайно да е изградила отношения на обич, привързаност, топлота, взаимопомощ. Наличието на кръвна връзка и създалите се обичайни отношения, според приетото в ТР 1/2018г. на ОСНГТК на ВКС не са достатъчни, за да се направи извод, че преживелият родственик има право на обезщетение за неимуществени вреди. Такова ще е налице при установяване на привързаност по-силна от обичайната, която може да се приравни по сила с тази между прекия кръг лица, подлежащи на обезщетяване.

Разпитаните свидетели, ангажирани от ищеца категорично установяват, че двамата брата са били силно привързани един към друг, а отсъстващият баща и поетата негова роля от починалия брат, направила връзката между тях още по-силна.

Съдът кредитира изцяло техните показания като еднопосочни, непротиворечиви, основани на непосредствени лични впечатления върху отношенията на ищеца и починалия му брат.

Показанията на свидетелите се подкрепят и от заключението на експерта-психолог Н.В.-Г., че починалият Д. Н. се явявал основната личност, която изпълнявала заместващата родителска бащина роля във всички

направления – модел за подражание, развитие на умения за справяне в ежедневието с конкретни дейности и действия, взаимовръзка и че физическото им разделяне повлияло на чисто физическо ниво да имат взаимност, но не било повлияло на тяхната психологическа дълбока емоционална свързаност.

Въз основа на категоричните показания на свидетелите и заключението на експерта-психолог, съдът приема, че ищецът е имал силна духовна и емоционална връзка с по-големия си брат, че тази връзка далеч надхвърляла обичайната такава между братя, и че вследствие смъртта на брат си ищецът действително изпитал силни душевни болки и страдания,

От гледна точка на приетото в тълкувателното решение, съдът намира, че ангажираните от ищеца доказателства покриват обективните критерии за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди. Намира още, че между ищеца и неговият брат е съществувала особено близка, трайна и дълбока емоционална и духовна връзка, довела до силно интензивни чувства на тъга, безпокойство, вина, гняв, пряко свързани с траурната реакция. Фактът на отсъстващия баща, разменените семейни роли е именно конкретното житейско обстоятелство, поради което привързаността между двамата братя е била толкова силна, че смъртта на единия е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за тази родствена връзка.

Преценявайки конкретните обстоятелства по делото, съобразявайки и икономическата обстановка в страната, възрастта на починалия и преживелия родственик, следва да се приеме, че справедливото обезщетение, дължимо на ищеца е в размер от 100 000лв.

По възражението за съпричиняване.

Ответникът е направил възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия Н..

Според мотивите на ТР №1/01.08.22г. по т.д № 1/2021г. на ОСГТК, когато са налице предпоставките на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, съдът следва да намали обезщетението спрямо размера, за който искът би бил основателен, ако не би се наложило намаляването му, поради принос на пострадалия. Размерът на заявената претенция не съставлява решаващ фактор при преценката относно действителния размер на вредата, подлежаща на обезщетяване, тъй като

претендираното обезщетение можело да не е равно по размер, на определеното от съда по справедливост. С оглед забраната за присъждане *plus petitum*, съдът следва да присъди обезщетение до размера на исковата претенция, ако след намаляването му при предпоставките на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, същото надхвърля по размер претендираното.

За да е налице съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за настъпването на вредите, създавайки условия или улеснявайки с виновното си поведение тяхното настъпване, независимо дали това поведение се изразява в действие или бездействие.

По въпроса за съпричиняването на пътно-транспортното произшествие вследствие на което е настъпила смъртта на пострадалия Д. Н., съдът приема, че наказателният съд при произнасянето си с първоинстанционната присъда подробно се е занимал с механизма на произшествието, респ. с възражението за съпричиняване на вредоносния резултат, затова последното се обхваща от влязлата в сила присъда, поради което не следва да изяснява допълнително това обстоятелство. В конкретния случай, според съда, поведението на пострадалия Д.Н. е равно по степен за настъпване на ПТП, с това на застрахования водач. Това е така, защото при съобразяване на разрешената скорост в участъка на ПТП до 50км./ч. пострадалият се е движел с 99,83км.ч., което го е лишило от възможност за реакция в опасната зона, довело е до поднасяне на мотоциклета и в крайна сметка до неизбежен сблъсък с товарния автомобил. От своя страна, застрахованият водач на товарния автомобил не се е убедил преди предприемане на маневрата навлизане от дясна в лява лента за движение, че няма да създаде опасност за участниците в движението, които се движат след него, и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение, както и да завие в обратна посока наляво от най-лявата пътна лента по посока на движението, в нарушение на чл. 25, ал. 1 и чл. 38, ал. 1 от ЗДвП. Затова двамата участници в произшествието в равна степен са допринесли за настъпването му.

Според мотивите на ТР №1/2312.2015г. на ВКС по т.д. №1/2014г., ОСТК, „приносът на увредения, като обективен елемент от съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението му

трябва да е противоправно и да води до настъпване на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен“.

В редица решения на ВКС е прието, че изводът за наличие на съпричиняване на вредата не може да почива на предположения, а намаляването на дължимото обезщетение за вреди от деликт по правилото на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, изисква доказани по безспорен начин конкретни действия или бездействие на увреденото лице, с които то обективно да е способствало за появата на вредоносния резултат, като е създадо условия за настъпването му или го е улеснило.

Както се посочва и в решение №175/01.04.22г. по в.т.д. № 775/21г. на АС-Пловдив, разграничават се две основни проявления на съпричиняването: 1/допринасяне на пострадалия за възникване на самото ПТП, като правно значим факт, обуславящ прилагането на чл. 51, ал. 2 ЗЗД и 2/ принос за настъпване на вредата спрямо него, който факт също води до приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Посоченото налага извод, че определеното от съда обезщетение от 100 000лв., което да възмезди неимуществените вреди на ищеца Н.Н. следва да бъде намалено с 1/2, колкото е приносът на починалия му брат, или следва да бъде присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 50 000лв.

Ищецът претендира и законната лихва върху застрахователното обезщетение, считано от 25.06.2021г. /датата на уведомяване на застрахователя/ до окончателното изплащане на сумата.

Според чл. 492, ал. 2, т.2 КЗ, в застрахователното обезщетение се включват и лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице. Посочено е още, че същите се дължат при условията, посочени в ал. 3 на чл. 429 КЗ, в който пък е предвидено, че те се плащат от застрахователя в рамките на лимита на отговорност и считано от по-ранната дата измежду датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователно събитие, по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или тази на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице. При отговорността по чл. 45 ЗЗД, делинквентът дължи законна лихва от момента на увреждането. Или тази законна лихва се дължи и от застрахователя, считано от посочения в чл. 429, ал. 3 КЗ начален момент -

25.06.2021г..

Ищецът е възразил срещу твърдението на ответника за приложимост на разпоредбата на § 96, ал. 1 от ПЗР на ЗИДКЗ.

Разпоредбата на § 96 КЗ противоречи на общностното право и по-конкретно на чл. 1, § 2 от Втора директива 84/5/ЕИО на Съвета за сближаване на законодателствата на държавите членки, свързани със застраховките "Гражданска отговорност" при използването на МПС, поради което приложението ѝ е дерогирано от действието на норми с наднационално действие. С решение от 24.10.2013 г. по дело С-277/12 на Съда на Европейския съюз е прието, че член 3, параграф 1 от Директива 72/166 и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива 84/5 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка "Гражданска отговорност" при използването на моторни превозни средства покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в член 1, параграф 2 от Втора директива 84/5.

По разноските:

Ищецът е освободен от внасянето на такси и разноски по делото. С исковата молба е направено искане за присъждане на адвокатско възнаграждение. Дължимото за тази помощ адвокатско възнаграждение следва да бъде присъдено в полза на адв. Р. М. в размер на 2 030лв., според Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения /ред. ДВ бр. 68/31.07.20г./.

Според чл. 78, ал. 6 ГПК, когато делото е решено в полза на лице, освободено от държавна такса, осъденото лице е длъжно да заплати всички дължащи се такси в полза на съда. Поради това ответното застрахователното дружество следва да бъде осъдено да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на ОС-Смолян сумата от 2000лв. държавна такса, дължима върху уважената част от иска. То следва да се осъди да заплати и разноските по делото, изплатени от бюджета на съда в размер на 400лв.

Предвид изложеното и на посоченото основание, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАД ОЗК-Застраховане АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Света София № 7, представлявано от изпълнителните директори Александър Личев и Румен Димитров, на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. чл. 380 КЗ във вр. чл. 86 ЗЗД да заплати на Н. С. Н., ЕГН *****, от гр. Мадан, ул. Миньор №10, чрез адв. Р. М., сумата от 50 000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на Д. С. Н. – брат, настъпила при ПТП на 06.04.2018г., по вина на водача на автомобил марка Мерцедес 208Д, рег. № Х***, със сключена застраховка Гражданска отговорност по застрахователна полица по полица № BG/23/118000360934, с валидност 23.01.2018г. - 22.01.2019г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.06.20210г. до окончателното ѝ плащане.

ОСЪЖДА ЗАД ОЗК-Застраховане АД, ЕИК *** да заплати на адв. Р. М. адвокатско възнаграждение в размер на 2 030лв.

ОСЪЖДА ЗАД ОЗК-Застраховане АД, ЕИК *** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на ОС-Смолян сумата от 2000лв. държавна такса, дължима върху уважената част от иска и разноски по делото, изплатени от бюджета на съда в размер на 400лв.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от съобщаването му на страните пред Апелативен съд – Пловдив.

Съдия при Окръжен съд – Смолян: _____